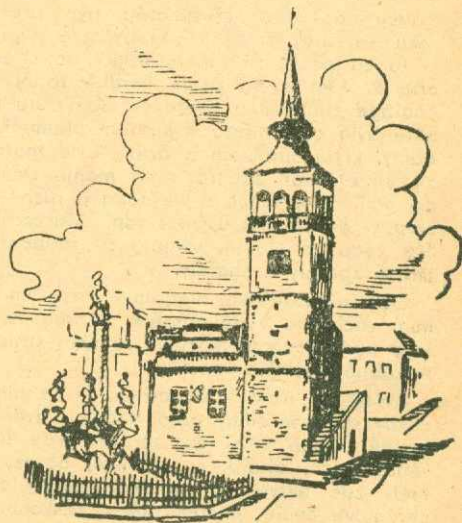

DUBEN 1964

Kulturní kalendář
DOBŘUŠKA

O ZKÁZE MĚSTA DOBRUŠKY ROKU 1806

Největším nebezpečím města, tisícího se za ochranným pásem hradeb, bývaly požáry. Domy, povětšinou dřevěné, byly z nedostatku stavebního místa na sebe doslova nalepeny, prostředky k hašení byly primitivní a užoučké uličky starých měst v případě požáru jen zvyšovaly paniku.

Ani město Dobruška nečinilo výjimku. Požáry měnily v několika hodinách kvetoucí městečko v hromadu kouřících trosek a sutin.

První mohutný požár v historii města, o němž nás informují dochované písemné prameny, zničil v noci na 30. srpen 1565 celou tehdejší Dobrušku. Popelem lehlo 76 domů, radnice, pivovar, špitál, šatlava a 11 stodol, naplněných obilím. Píle měšťanů ani za pomoci opočenských Trčků nemohla v těchto létech všeobecné drahoty (1570) následky této katastrofy rychle odstranit.

Nejosudnější a nejtragičtější byl požár roku 1806. Toho roku se záhy otevřelo neobyčejně teplé a suché jaro. A tu za prudké vichřice, dující do středu města, vypukl dne 9. května po osmé hodině ranní požár v dřevěné chalupě zámečnicka Brože za Solnickou branou. V půlhodině bylo celé město v jednom plameni. Vyschlé dřevěné domy, kryté šindelem a došky bylo marné hasiti. Lidé se snažili alespoň zachránit co mohli. Dobytek byl vyháněn do polí, šaty, rance s peřinami a různé náčiní házeno ve zmatku do potoka a do studní. Marně. Požárem se vypařila voda ze studní, vznítilo se roubení a předměty zde ukryté zprahly a shořely.

Část obyvatelstva hledala i se svým skromným majetkem záchranu v děkanském chrámu sv. Václava, kde již byla ukryta vzácná kostelní roucha, stříbrné a zlaté bohoslužebné náčiní a matriky.

Avšak za několik okamžiků se vzňala střecha kostela, chytly dřevěné síňky před bočními dveřmi, pak dveře samotné. Oheň vnikl do chrámu, kde ihned vzplály dřevěné lavice, oltáře, zповědnice, obrazy a všechny předměty zde ukryté. K dovršení paniky zabouchla vichřice chrámové dveře, jejichž zámek zaskočil. Lidé byli v hořícím kostele uvězněni! Tu přítomný Josef Holman prorazil sekerou, kterou měl mezi svými věcmi ukrytými v kostele, poboční dveře. Vyhrnuvši se lidé ke svému zděšení spatřili, že jsou plameny obklopeni.

Několik odvážných se zoufale snažilo proběhnout kolem márnice k hospodě „Na červené“ a odtud Křovickou ulicí k blízkému potoku. Většina nešťastníků však již padla na ulici žárem nebo omámena dýmem, ostatní, kteří se vrátili do kostela a zde v zoufalství hledali ochranu, taktéž uhořeli. Jediný se zachránil Josef Holman se svojí ženou, jímž se podařilo proběhnout obkličujícími plameny a dosáhnout spásné vody potoka, do něhož skočili. Ale voda zde byla tak žhavá, že oba utrpěli těžké a bolestivé popáleniny, které museli několik měsíců léčit.

Škody, ohněm způsobené, byly nesmírné. Během tří hodin shořelo 269 domů, kostel se zvonící, jejíž tři zvony

se žárem rozlily, děkanství, špitál, obě školy, masné krámy, radnice s věží a vedle ní stojící pivovar, 5 židovských domů se synagogou a 69 stodol. Z celého města zůstaly uchráněny Opočenská a Pulická ulice, spolu s jedním stavením v ulici Křovické, 7 ve Svatodušní a 8 domů v ulici Domašinské. Obilí, které bylo uloženo na sýpkách, shořelo na 4.000 korců. Jenom v kostele, podle hrubého odhadu, činila škoda požárem způsobená na 22.000 zlatých. Uchován zůstal jen obraz sv. Václava nad hlavním oltářem, vzácné italské práce.

Ulici Opočenskou a Pulickou ochránily stříkačky z Opočna a Josefova, spolu s oddílem vojska, které sem bylo z pevnosti vysláno ku pomoci.

Nejbolestivější však byla ztráta 19 lidských životů, většinou starých lidí a dětí, nemajících sil k záchraně.

Sílu vichřice, jaká při ohni panovala, lze poznati z toho, že hořící došky zanášela až do Křovic a kantorovi—muzikantu vytrhla z rukou partěsy a zanesla je až na Branku u Náchoda.

Během několika hodin bylo požárem připraveno na mizinu 1800 lidí, kteří zůstali bez chleba a bez přístřeší. Požárem byl též ožebračen i dobrušský kupec — buditel F. VI. Hek.

Z této osudné rány se Dobruška vzpomínala jen velmi těžce. Třebas okolní obyvatelé pomáhali dobruškým ze všech sil, zůstávala řada příbytků po léta spáleništěm. Mnoho, kdysi zámožných měšťanů, se odstěhovalo z města navždy.

Jako upomínka na tento tragický požár zůstalo veršované vyprávění či spíše kramářská „Píseň o velkém požáru v městě Dobrušce roku 1806“ o 46 slokách, která: „... jest sepsána roku 1807, ten rok po ohni ve Dvorečku u Pulic“.

Prom. hist. Václav Matouš.

POŘADY V DUBNU 1964

Čtvrtek — 2. dubna 1964 pořádá MV ČSM ve 20 hodin v zasedací síni MěstNV
přednášku „O KYPRU“

Sobota — 4. dubna 1964 v 19.30 uvede Kino MěstNV v sokolovně velmi úspěšnou novou českou veselohru podle známého televizního seriálu
Tři chlapi v chalupě
Rozšířený program — příplatek 1,- Kčs

Neděle — 5. dubna 1964 v 15 hodin v sokolovně pásmo barevných filmů pro děti a mládež
Modrá myška
— v 17 hodin a v 19.30 hodin nová česká veselohra
Tři chlapi v chalupě
Rozšířený program — příplatek 1,- Kčs

Úterý – 7. dubna 1964 v 17 a ve 20 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Big – beat Mefisto

V pořadu účinkuje jeden z našich nejlepších big-beatových souborů s populárními zpěváky.

Sobota – 11. dubna 1964 v 19.30 hod. uvede Kino MěstNV
v sokolovně starší českou komedii s V. Buriánem
v hlavní roli

Anton Špelec – ostrostřelec

Neděle – 12. dubna 1964 v 17 a v 19.30 hodin
starší česká veselohra

Anton Špelec – ostrostřelec

s Vlastou Buriánem v hlavní roli

Sobota – 18. dubna 1964 v 19.30 hodin
nová italská veselohra

Rozvod po italsku

s Marcello Mastriannim v hlavní roli

Rozšířený program – příplatek 1,- Kčs

Neděle – 19. dubna 1964 v 15 hodin
filmové představení pro děti

Ztracená stopa

Příběh ze života pohraničníků a jejich
čtvernohých přátel

– v 17 a v 19.30 hod. italská veselohra

s Marcello Mastriannim

Rozvod po italsku

Rozšířený program – příplatek 1,- Kčs

Úterý – 21. dubna 1964 v 19.30 hodin pořádá
MV KSČ, MěstNV a ZK JAS
v sále ZK v Sadech pionýrů

**Slavnostní večer k 94. výročí narození
V. I. Lenina**

Sobota – 25. dubna 1964 v 19.30 hodin uvede
Kino MěstNV v sále sokolovny
francouzskou komedii

Podepsán Arsène Lupin

Neděle – 26. dubna 1964 v 15 hodin film pro mládež

Tajemství dvou oceánů

Fantastický příběh posádky sovětské ponorky

– v 17 a v 19.30 hod. francouzský film

Podepsán Arsène Lupin

Francouzská komedie o nepolapitelném lupiči

Úterý – 28. dubna 1964 v 19.30 hodin
v zasedací síni MěstNV

Zasedání městského národního výboru

Na program: Výstavba a akce „Z“

Středa – 29. dubna 1964 v 19.30 hodin uvede
Kino MěstNV v sokolovně nový český film

Pršelo jim štěstí

Psychologický monolog ženy s Jiřinou Bohdalovou
v hlavní roli.

Čtvrtek – 30. dubna 1964 v 17 a v 19.30 hodin

Pršelo jim štěstí

Nový český film s Jiřinou Bohdalovou
v hlavní roli.

Změna programu vyhrazena.

Závodní klub v Dobrušce upozorňuje, že čtvrtá hra
v předplatném – francouzská komedie

IDIOTKA

bude uvedena začátkem května 1964

Charakteristika některých filmů, promítaných v dubnu

Tři chlapi v chalupě

Film režiséra Josefa Macha, Tři chlapi v chalupě, byl natočen podle scénáře Jaroslava Dietla, který napsal podle motivů svého stejnojmenného televizního seriálu, patřícího k nejoblíbenějším pořadům Čs. televize. Příběh filmu je nový. Vesnice Ouplavič, kde Potůčkovi žijí, soutěží se sousední Piskoří. Boj se vede občas „unfair“, jednou z nejsilnějších zbraní jsou falešná hlášení o plnění pracovních úkolů. Předseda JZD Potůček přes „dobrou“ snahu dědy Potůčka, odmítne dělat politiku, která se líbí „na-
hoře i dole“ a jedná i mluví podle svého poctivého přesvědčení. Ve filmu hlavní role hrají herci, kteří představovali Potůčky i v televizním seriálu: Lubomír Lipský, Jan Skopeček a Ladislav Trojan.

Rozvod po italsku

Rozvod v Itálii není možný. Proto existuje radikální způsob, jak se zbavit manžela nebo manželky: zabít ho. (Clánek trestního zákona 587 ukládá velmi mírné tresty za skutek, který se dá považovat za „čestný zločin“ od 3 do 7 let, zatímco ostatní vraždy jsou trestány nejméně 21 lety). – Z této alarmující justiční situace, která se tolikrát odráží krvavými činy, čerpá ironicky poslední film režiséra Ger-miho. Je to film zábavný a současně hořký. Získal cenu na XV. MFF 1962 v Cannes, na XIV. FFP 1963 a několik dalších.

Pršelo jim štěstí

Český film Antonína Kachlika „Pršelo jim štěstí“ je adaptací stejnojmenné povídky Jana Trefulky. Vypráví příběh mladé ženy – úřednice traktorové stanice – která si na samém začátku svatebního obřadu uvědomí, že muž, je-hož si zvolila a s nímž čeká dítě, by nebyl správným životním partnerem a má dost odvahy vzepřít se konvenčnímu pojetí morálky a od sňatku ustoupit. Vedle osobního osudu hrdinky se ve druhém plánu rozvíjí motiv osobní statečnosti ve veřejném životě. Film má zajímavou stavbu: je celý koncipován jako psychologický monolog Věry od jejího probuzení v den svatby až po útěk ze svatební síně. Vlastním dějem prolínají její vzpomínky, pocity a ná-lady z doby, která vlastnímu ději předcházela. Jde tedy o metodu subjektivního vyprávění děje, která se ve fil-movém zpracování, po formální stránce dosti odlišné od literární předlohy, ukazuje značně účinnou.

Významné dny a výročí v dubnu:

1. dubna 1939 zemřel **A. S. Makarenko**, vynikající sovětský pedagog. Z této své činnosti těžil náměty ke knihám *Začínáme žít*, *Vlajky ve věžích*, *O výchově dětí v rodině*. Naroděn r. 1888.
1. dubna 1809 narodil se **N. V. Gogol**, velký ruský klasik, jehož knihy *Večery na Dikance*, *Mrtvé duše*, *Taras Bulba* nebo hra *Revizor* jsou známy čtenářům i divákům celého světa. Zemřel r. 1852.
6. dubna 1899 se narodil **Josef Toman**. Romány *Dům z karet*, *Lidé pod horami*, *Don Juan*, *Kde lišky dávají dobrou noc*, *Po nás potopa a j.* vynikají stylem a tématickou šíří námětů.
9. dubna 1914 zemřel **Jakub Arbes**, který v řadě románů si všiml života Prahy svých let, nebo se zabýval i fantastickými náměty. Jsou to jeho díla *Kandidáti existence*, *Svatý Xaverius*, *Newtonův mozek* atd. Naroděn roku 1840.
16. dubna 1844 se narodil **Anatole France**, slavný francouzský spisovatel mnoha románů, z nichž u nás jsou dobře známé *Vzpouza andělů*, *Epikurova zahrada*, *Ostrov tučňáků* aj. Filosoficky dospěl France ke komunismu. Ke konci svého života byl členem FKS. Zemřel r. 1924.
17. dubna 1894 se narodil **N. S. Chruščov**, první tajemník ÚV KSSS a předseda rady ministrů SSSR.
23. dubna 1564 se narodil **William Shakespeare**, největší dramatický spisovatel světa, jehož tragédie *Hamlet*, *Romeo a Julie*, *Král Lear*, stejně jako jeho komedie *Sen noci svatojánské*, *Jak se vám líbí*, patří po staletí k základnímu repertoáru světových scén. Vynikající jsou i jeho *Sonety*, nedávno u nás vydané. Zemřel r. 1616.

KULTURNÍ ZPRAVODAJ DOBRUŠKY

vydává Kulturní komise MěstNV v Dobrušce pravidelně v prvních dnech měsíce. Uzávěrka pro každý měsíc do 15.

Změna programu vyhrazena.

Mtz 415 1434 64 — N 11 * 41292